

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ पञ्चमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

गावो वा एतत्सत्रमासताशृङ्गाः सुतीः शृङ्गाणि नो जायन्ता इति कामेन तासां दश मासा निषण्णा आसन्नथ शृङ्गाण्यजायन्त ता उदतिष्ठन्नराथस्मेत्यथ यासां नाजायन्त ताः संवत्सरमाह्वोदतिष्ठन्नराथस्मेति यासां चाजायन्त यासां च न ता उभयीरुदतिष्ठन्नराथस्मेति गोसत्रं वै ॥ १ ॥

संवत्सरो य एवं विद्वांसः संवत्सरमुपयन्त्यध्रुवन्त्येव तस्मात्तूपरा वार्षिकौ मासौ पत्वा चरति सत्राभिजित् ३ ह्यस्यै तस्मात्संवत्सरसदो यत्किं च गृहे क्रियते तदाप्तमवरुद्धमभिजितं क्रियते समुद्रं वा एते प्र प्लवन्ते ये संवत्सरमुपयन्ति यो वै समुद्रस्य पारं न पश्यति न वै स तत् उदति संवत्सरः ॥ २ ॥

वै समुद्रस्तस्यैतत्पारं यदतिरात्रौ य एवं विद्वांसः संवत्सरमुपयन्त्यनार्ता एवोदचङ्गच्छन्तीयं वै पूर्वोऽतिरात्रौऽ-

सावुत्तरो॒ मनः॒ पूर्वी॒ वागुत्तरः॒ प्राणः॒ पूर्वोऽपान॒ उत्तरः॒
 प्र॒रोध॑न॒म्पूर्व॑ उ॒दय॑न॒मुत्तरो॒ ज्योति॑ष्ठोमो वैश्वान॒रोऽति॒रात्रो॒
 भ॒वति॒ ज्योति॑रे॒व पु॒रस्ता॑द्दधते सुव॒र्गस्य॑ लो॒कस्यानु॑ख्यात्यै
 चतुर्विंशः॑ प्राय॒णीयो॑ भवति चतुर्विंशति॒रर्धमा॑साः॥३॥

सं॒व॒त्स॒रः प्र॒यन्त॑ ए॒व सं॒व॒त्स॒रे प्र॒ति ति॑ष्ठन्ति॒ तस्य॒ त्रीणि॑
 च श॒तानि॑ ष॒ष्टिश्च॑ स्तो॒त्रीया॒स्ताव॑तीः सं॒व॒त्स॒रस्य॒ रात्रे॑य उ॒भे
 ए॒व सं॒व॒त्स॒रस्य॑ रू॒पे आ॑प्नुवन्ति॒ ते सः॑ स्थि॒त्या अ॒रि॒ष्ट्या
 उत्त॑रैरहो॒भिश्च॑रन्ति॒ षड॒हा भ॑वन्ति॒ षड्वा ऋ॒तवः॑ सं॒व॒त्स॒र
 ऋ॒तुष्वे॒व सं॒व॒त्स॒रे प्र॒ति ति॑ष्ठन्ति॒ गौश्चायु॑श्च मध्य॒तः स्तोमौ॑
 भवतः॑ सं॒व॒त्स॒रस्यै॒व तन्मि॑थुन॒म्मध्य॑तः॥४॥

द॒ध॒ति प्र॒ज॒न॒नाय॒ ज्योति॑र॒भितो॑ भवति वि॒मोच॑नमे॒व
 तच्छ॑न्दा॒स्ये॒व तद्वि॑मो॒कं य॒न्त्यथो॑ उ॒भय॑तो॒ज्योति॑षै॒व
 षड॒हेन॑ सुव॒र्गं लो॒कं य॑न्ति ब्रह्मवा॒दिनो॑ वद॒न्त्यास॑न्ते केन॑
 य॒न्तीति॑ दे॒व॒याने॑न प॒थेति॑ ब्रूया॒च्छन्दा॑सि॒ वै दे॒व॒यानः॑ पन्था॑
 गा॒य॒त्री त्रि॑ष्टु॒ज्जग॑ती॒ ज्योति॑र्वै गा॒य॒त्री गौ॒स्त्रि॒ष्टुगा॒युर्जग॑ती
 यदे॒ते स्तोमा॑ भव॑न्ति दे॒व॒याने॑नै॒व॥५॥

तत्प॒था य॑न्ति स॒मा॒नं॑ सा॒मं भ॑वति दे॒वलो॒को